

Περιεχόμενα

- *Μια σύντομη ανασκόπηση* των ζητημάτων ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας (ΗΔΕ), σε μια πολύπλοκη ανθρώπινη δραστηριότητα
- ένα δίκτυο σχέσεων μεταξύ ατόμων, ενεργειών και θεσμών.
- *Επισημάνση* των διαστάσεων της ΗΔΕ, καθώς και της πολυπλοκότητας της
- *Θεωρητικά ζητήματα* διαχείρισης των υποθέσεων της ΗΔΕ
- Ο (σύγχρονος) *ρόλος* των Ε.Η.Δ.Ε
- *Προτάσεις*

Ζητήματα Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας

Απαιτητικό και μεταβαλλόμενο περιβάλλον:

- Έρευνα μεγάλης κλίμακας (πολλά προγράμματα, πολλοί ερευνητές, μεγάλος ανταγωνισμός)
- Πολυπλοκότητα των σχέσεων
- Κανονιστικό πλαίσιο που δεν καλύπτει όλα τα αναφερόμενα ζητήματα/ προβλήματα (χρειάζονται δυναμικές προσαρμογές)
- Σε κάθε σημείο όπου απαιτείται λήψη απόφασης, δυνητικά ανακύπτει ηθική διάσταση => αναζητώντας τις συνέπειες.
- Πολλαπλές οπτικές των εμπλεκομένων
- Εξέλιξη της Τεχνολογίας.

Ζητήματα Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας

- Πολλές Προσεγγίσεις – θεωρητικά παραδείγματα:

Ωφελιμιστική ή συνεπακόλουθη ηθική (utilitarianism): Βασίζεται στην αρχή ότι μια ενέργεια είναι ηθικά αποδεκτή στο μέτρο που παράγει κάποιο θετικό αποτέλεσμα.

Δεοντολογική προσέγγιση: Επιτάσσει συμμόρφωση με γενικούς κανόνες συμπεριφοράς, ως καθήκον, ανεξάρτητα από συνέπειες.

- Απαίτηση για μια ενοποιημένη Θεωρητική προσέγγιση

- σε ένα διεπιστημονικό χώρο όπου συναντώνται:

{ Φιλοσοφία
Νομική
Κοινωνικές Επιστήμες
Μεθοδολογία

Συμμετέχοντες: Προστασία, Προσωπικά Δεδομένα

Η δεοντολογία της διαχείρισης των ατόμων που συμμετέχουν στην ερευνητική διαδικασία, στοιχεία των οποίων αποτελούν αντικείμενο μελέτης.

- απαιτείται σεβασμός
- στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια
- την υγεία,
- την ελεύθερη βούληση.

Απαραίτητα:

- σωστή ενημέρωση, εμπιστευτικότητα, ενημερωμένη συγκατάθεση και προστασία των προσωπικών δεδομένων.
- .

Παραγόμενη Γνώση: Αξία και όφελος για το Κοινωνικό Σύνολο

- Η επιστημονική έρευνα αποσκοπεί στην ωφέλεια του κοινωνικού συνόλου.
- Η γνώση που παράγεται αποτελεί κοινωνικό αγαθό και χρησιμοποιείται προς όφελος του ανθρώπου.
- Επιλογή των ορθών ερευνητικών πρακτικών που οδηγούν στα βέλτιστα αποτελέσματα: Μεθοδολογία (αξιοπιστία και εγκυρότητα).
- Οι επιταγές της ΗΔΕ είναι ανεξάρτητες των επιστημολογικών πλαισίων (κοινωνικές επιστήμες).

Ζητήματα ερευνητικής συμπεριφοράς μέσα στην Επιστημονική Κοινότητα

- Σφετερισμός (κλοπή) ιδεών
- Λογοκλοπή
- Παρεμπόδιση επιστημονικού έργου με παράτυπες διαδικασίες
- Ανακολουθία σε θεσμικές διαδικασίες της έρευνας
- Αντιδεοντολογική, αντισυναδελφική συμπεριφορά (που μπορεί να μειώσει το κύρος της επιστημονικής κοινότητας)

Θεσμικές Ρυθμίσεις

ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

(Ethics Review Boards)

Ε.Η.Δ.Ε.

Κανονισμός Αρχών και Λειτουργίας: Αποσαφηνίζονται οι αξίες και οι αρχές της ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας μέσα από συγκεκριμένες **κατευθυντήριες γραμμές.**

- Προστασία των συμμετεχόντων
- Προστασία της Γνώσης
- Προστασία των Ερευνητών (πρόληψη λαθών)

(εκ)παιδευτικός ρόλος (όχι γραφειοκρατικός μηχανισμός)

Προοπτικές της Διαχείρισης Ζητημάτων ΗΔΕ

Στόχος: Ολοκληρωμένη και αποτελεσματική διακυβέρνηση της ερευνητικής ηθικής.

- Πέρα από τυπικές διαδικασίες [έντυπα ενημέρωσης και συγκατάθεσης, τήρηση των πρωτοκόλλων] και την τυπική με «βάση κανόνες προσέγγιση».
- Ζητήματα ΗΔΕ: συνυφασμένα με τα ζητήματα Μεθοδολογίας της Επιστημονικής Έρευνας.
- Τα ζητήματα ΗΔΕ αντιμετωπίζονται με την Παιδεία και Εκπαίδευση (ένταξη των ζητημάτων ΗΔΕ στα μαθήματα Μεθοδολογίας Επιστημονικής Έρευνας).

Θεσμικές Ρυθμίσεις

ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

(Ethics Review Boards)

Ε.Η.Δ.Ε.

Επιτροπές Βιοηθικής Τμημάτων Ιατρικής

Επιτροπές ΗΔΕ άλλων Τμημάτων

Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής (έχει συντονιστικό και βοηθητικό ρόλο για τις ΕΗΔΕ των Πανεπιστημίων).

Επιτροπές σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο (European Commission)

-Υπεύθυνοι Προστασίας Δεδομένων (ΥΠΔ)

[Data Protection Officer (DPO)]